ГРАМАДСКАЯ КАМПАНІЯ

«ПРАВААБАРОНЦЫ ЗА СВАБОДНЫЯ ВЫБАРЫ»

ВЫБАРЫ Ў ПАЛАТУ ПРАДСТАЎНІКОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ШОСТАГА СКЛІКАННЯ

Аналітычная тыднёвая справаздача па выніках назірання

18.07.2016–24.07.2016 г.

Назіранне ажыццяўляюць РПГА «Беларускі Хельсінкскі камітэт» і ПЦ «Вясна» ў рамках кампаніі «Праваабаронцы за свабодныя выбары».

ВЫСНОВЫ

– ініцыятыўныя групы выбаршчыкаў па вылучэнні прэтэндэнтаў на кандыдата у дэпутаты ажыццяўляюць збор подпісаў шляхам правядзення вулічных пікетаў і абыходу выбаршчыкаў па месцы іх жыхарства без істотных перашкодаў;
– пры зборы подпісаў зноў выкарыстоўваецца адміністрацыйны рэсурс, але не так шырока, як у мінулыя кампаніі;
– зарэгістраваныя палітычныя партыі Беларусі вылучаюць патэнцыйных кандыдатаў у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў;
– выбарчая кампанія працягвае заставацца малапрыкметнай для беларускага грамадства; дзяржаўныя СМІ змяшчаюць афіцыйныя матэрыялы ЦВК і артыкулы пра патэнцыйных праўладных кандыдатаў у дэпутаты.

ЗБОР ПОДПІСАЎ

Ініцыятыўныя групы па вылучэнні патэнцыйных кандыдатаў у дэпутаты працягваюць збор подпісаў шляхам правядзення вулічных пікетаў і абыходу выбаршчыкаў па месцах іх жыхарства. Адзначана слабая цікавасць грамадзян да выбарчай кампаніі. РГА «Белая Русь» актыўна далучылася да збору

подпісаў у падтрымку праўладных кандыдатаў. Выкарыстоўваецца адміністрацыйны рэсурс для прасоўвання праўладных кандыдатаў.

У г. Светлагорску дзеючы дэпутат Палаты прадстаўнікоў па Светлагорскай ВА № 46, старшыня раённай арганізацыі ГА «Беларускі Саюз жанчын» Галіна Філіповіч актыўна выкарыстоўвае адміністрацыйны рэсурс: кіраўнікі прадпрыемстваў раяць сваім падначаленым ставіць подпісы ў яе падтрымку і ігнараваць іншых прэтэндэнтаў. Подпісы за Філіповіч збіраюць на ААТ «Светлагорскі цэлюлозна-картонны камбінат», ААТ «Светлагорскхімвалакно», ААТ «Светлагорскі завод ЖБВіК». На пікетах у падтрымку Галіны Філіповіч збіраў подпісы назіральнік ад БРСМ.

У г. Слуцку на прадпрыемстве КУП «Слуцкае ЖКГ» зафіксаваны выпадкі прымусовага збору подпісаў за вылучэнне рэдактара газеты «Слуцкі край» Валянціны Ражанец.

У г. Маладзечна ініцыятыўная група па вылучэнні прэтэндэнта на кандыдата ў дэпутаты намесніка старшыні райвыканкама па пытаннях сацыяльнай сферы і ідэалагічнай работы Людмілы Кананові таксама задзейнічала адміністрацыйны рэсурс: на прадпрыемствах бюджэтнай сферы подпісы збіраюцца ў працоўны час.

У г. Орша педагогаў адклікалі з чарговага адпачынку і накіравалі збіраць подпісы ў падтрымку дзеючага дэпутата Палаты прадстаўнікоў па Аршанскай гарадской ВА № 26 Людмілы Дабрынінай. Такая ж сітуацыя ў г. Гродна: настаўнікі збіраюць подпісы ў падтрымку дырэктара сярэдняй школы № 13 Ліліі Кірак, якая вылучаецца прэтэндэнтам у кандыдаты па Гродзенскай-Цэнтральнай ВА № 51.

У г. Полацку наведвальніку палікінікі непасрэдна падчас прыёму ў доктара прапанавалі паставіць подпіс за вылучэнне дзеючага дэпутата Палаты прадстаўнікоў па Полацкай гарадской ВА № 28 Наталлі Гуйвік. На прыёме ў кабінеце знаходзілася трэцяя асоба – таксама медсястра – з падпісным аркушам. Грамадзянін паскардзіўся на гэты выпадак у ЦВК. У адказе гаворыцца, што парушэння выбарчага заканадаўства не заўважана: сябра ініцыятыўнай групы зайшла на працу ў свой вольны час, а будынак медычнай установы не ўваходзіць у пералік месцаў, дзе забаронена збіраць подпісы.

У г. Верхнядзвінску склалася такая практыка: у ініцыятыўную групу праўладнага кандыдата ўключаюць людзей, якія працуюць на буйнейшых прадпрыемствах. І калі ініцыятыўная група складаецца са 120-ці чалавек, як у

начальніка Полацкага раённага вузла электрасувязі Андрэя Юніцына, то кожнаму сябру застаецца сабраць на сваім працоўным месцы не больш за 10 подпісаў.

У Крычаўскай ВК № 83 працягваецца збор подпісаў у падтрымку старшыні Крычаўскага раённага Савета дэпутатаў, члена КПБ Таццяны Марачковай з выкарыстаннем адміністрацыйнага рэсурса. Кіраўніцтва ААТ «Крычаўцэменташыфер» арганізоўвае гэта ў працоўны час.

Выбарчая актыўнасць прэтэндэнтаў у кандыдаты і іх ініцыятыўных груп у рэгіёнах розная. У г. Слуцку сёлетняя кампанія ідзе даволі актыўна: некалькі ініцыятыўных груп прэтэндэнтаў у кандыдаты (Арцёма Маліноўскага, Аліны Нагорнай, Валянціны Ражанец) сур’ёзна займаюцца зборам подпісаў. Каманда прэтэндэнта Кацярыны Шуст скарыстала магчымасці выбарчай кампаніі і збірае подпісы таксама за перайменаванне адной з вуліц горада. Адбываюцца пікеты прэтэндэнтаў (Нагорная, Шуст, Ражанец). У мясцовых незалежных СМІ ўсё больш інфармацыі пра выбары. У той жа час у г. Маладзечна ад пачатку рэгістрацыі ніводная ініцыятыўная група не выходзіла ў пікет па зборы подпісаў. Са слоў мясцовага актывіста, прэтэндэнта ў кандыдаты Міхася Валынца, у яго збор подпісаў ідзе марудна, нягледзячы на вялікую колькасць сяброў ініцыятыўнай групы (57 чалавек).

У выбарчыя камісіі Мінска паступілі скаргі на празмерную актыўнасць асобных ініцыятыўных груп, якія збіраюць подпісы непасрэдна на паверхах у інтэрнатах. У сувязі з гэтым старшыня Мінскай гарадской ВК Сяргей Хільман на пасяджэнні выбаркама заявіў, што сябры ініцыятыўных груп патэнцыйных кандыдатаў у дэпутаты павінны выконваць правілы наведвання інтэрнатаў. Была дадзена ўстаноўка, паводле якой дазволена збіраць подпісы толькі ў холах першых паверхаў інтэрнатаў, а таксама каля будынкаў інтэрнатаў.

Прэтэндэнтам у кандыдаты, якія з’яўляюцца сябрамі апазіцыйных партый, Юрыю Казакевічу (Баранавіцкая-Заходняя ВА №5) і Мікалаю Чарнавусу (Баранавіцкая-Усходняя ВА №6) былі вынесены папярэджанні «за агітацыю» – выкарыстанне падчас збору подпісаў слоганаў (на стэндзе пікета і на адзенні). Гэта паставіла іх у няроўныя ўмовы з праўладнымі прэтэндэтамі ў кандыдаты, якім за слоганы папярэджанні не выносяцца. Трэба адзначыць, што 19 ліпеня пасля абскарджвання папярэджанні двум апазіцыйным прэтэндэнтам у кандыдаты былі адменены.

Некаторыя выканкамы і адміністрацыі раёнаў ужо прынялі рашэнні аб вызначэнні месцаў для правядзення перадвыбарчай агітацыі (месцы правядзення сустрэч з выбаршчыкамі і памяшканні для такіх сустрэчаў) і размяшчэння візуальнай агітацыйнай прадукцыі.

З даклада старшыні КДБ Беларусі Валерыя Вакульчыка кіраўніку дзяржавы 18 ліпеня вынікае, што КДБ займаецца не толькі пытаннямі бяспекі, але і кантралюе палітычныя аспекты выбарчай кампаніі. Нагадаем, што Валерый Вакульчык заявіў пра «нізкі ўзровень цікавасці грамадзян Беларусі да прэтэндэнтаў з ліку прадстаўнікоў розных апазіцыйных структур»[1].

ВЫЛУЧЭННЕ ПАТЭНЦЫЙНЫХ КАНДЫДАТАЎ У ДЭПУТАТЫ ПАЛІТЫЧНЫМІ ПАРТЫЯМІ

Адбыліся з’езды палітычных партый па вылучэнні кандыдатаў у дэпутаты.

Партыя	Вылучана кандыдатаў у дэпутаты
Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці (РППС)	23
Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя (Грамада)	34
Беларуская партыя левых «Справядлівы свет»	50
Камуністычная партыя Беларусі (КПБ)	59
Аб’яднаная грамадзянская партыя (АГП)	70[2]
Партыя БНФ	72
Ліберальна-дэмакратычная партыя Рэспублікі Беларусь (ЛДПБ)	110

СМІ

Старшыня Назіральнага савета па кантролі за выкананнем парадку і правілаў правядзення перадвыбарчай агітацыі ў СМІ, першы намеснік міністра інфармацыі Беларусі Ігар Луцкі патлумачыў правілы выкарыстання сацсетак у перадвыбарчай агітацыі: «кандыдату ў дэпутаты не забаронена карыстацца сацыяльнымі сеткамі ў агітацыйных мэтах пры ўмове, што ў такую дзейнасць

[1] Даступна на: http://www.belta.by/society/view/vybory-2016-vakulchik-otmechaet-vysokuju-aktivnost-parlamentskoj-izbiratelnoj-kampanii-v-belarusi-202262-2016/.
[2] Сярод іх каля 30 прадстаўнікоў аргкамітэта па стварэнні партыі «Беларуская хрысціянская дэмакратыя».

не будуць укладваецца матэрыяльныя сродкі»[3]. Эксперты кампаніі «Праваабаронцы за свабодныя выбары» лічаць, што пры адсутнасці дэтальна прапрацаваных працэдур прымяненне падобнай нормы на практыцы выкліча мноства пытанняў.

Як і раней, дзяржаўныя СМІ асвятляюць кампанію неактыўна і робяць гэта па-ранейшаму аднабакова, на карысць праўладных кандыдатаў. Змест шэрагу публікацый расцэньваецца як прыхаваная агітацыя за такіх кандыдатаў.

Газета «Веснік Магілёва» ад 20.07.2016 дае артыкул пад назвай «Главный врач Могилёва идёт в парламент» у падтрымку галоўнага ўрача цэнтральнай гарадской паліклінікі Аляксандра Старавойтава.

Газета «Гродзенская праўда» ад 20.07.2016 публікуе артыкул пад назвай «Прафсаюзы заўсёды побач» пра дзейнасць патэнцыйнага кандыдата ў дэпутаты, старшыні Гродзенскай абласной арганізацыі прафсаюзаў работнікаў дзяржаўных і іншых устаноў Валерыя Саўко, які вылучаецца па Шчучынскай ВА № 60.

Таксама прыхаванай агітацыяй за старшыню раённага Савета дэпутатаў Таццяну Марачкаву з’яўляецца матэрыял «75-летию подвига посвящается» ў газеце «Крычаўскае жыццё» (№58). Мясцовае кабельнае тэлебачанне паказала некалькі перадач, у якіх Марачкова распавядала жыхарам раёна пра свой удзел ва Усебеларускім народным сходзе.

Наваполацкае кабельнае тэлебачанне «Вектар» паказала перадвыбарчы сюжэт, у якім былі станоўча паказаны праўладны кандыдат Вадзім Дзевятоўскі. Апазіцыйны прэтэндэнт Мікалай Манохін, хаця і даваў на сваім пікеце інтэрв’ю карэспандэнту, у сюжэт практычна не трапіў.

Навасны сайт «ГомельБест» 18 ліпеня апублікаваў інфармацыю пад назвай «Странная компания», у якой у абразлівай форме гаворыцца аб зборы подпісаў за аднаго з патэнцыйных кандыдатаў ад рэгіянальнай апазіцыі.

НАЗІРАННЕ ЗА ВЫБАРАМІ

Выбарчыя камісіі акрэдытавалі 376 назіральнікаў. Ад палітычных партый акрэдытавана 34 чалавекі, ад грамадскіх аб’яднанняў – 305. У прыватнасці, ад РГА «Белая Русь» назіраць за выбарамі будуць 60 прадстаўнікоў, БРСМ – 60, Беларускага Хельсінкскага камітэта – 48, Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі

---

[3] Даступна на: http://www.belta.by/politics/view/vybory-2016-mininform-belarusi-pojasnil-kak-pravilno-vesti-predvybornuju-agitatsiju-v-sotssetjah-202887-2016/#top.

– 43. Яшчэ 35 грамадзян акрэдытаваныя ў якасці назіральнікаў шляхам падачы адпаведных заяў, двое накіраваны працоўнымі калектывамі.

Акрамя таго, ЦВК акрэдытаваў 57 назіральнікаў ад Садружнасці Незалежных Дзяржаў. У тым ліку ад Міжпарламенцкай асамблеі дзяржаў-удзельніц СНД (МПА СНД) акрэдытавана 8 назіральнікаў.

Другі сакратар Цэнтральнага камітэта БРСМ Сяргей Клішэвіч паведаміў, што БРСМ вылучыць па два назіральнікі на кожны ўчастак, то бок 11942 чалавекі.

Актыўнасць назіральнікаў, вылучаных ад праўладных арганізацый, невысокая.

“Праваабаронцы за свабодныя выбары”.